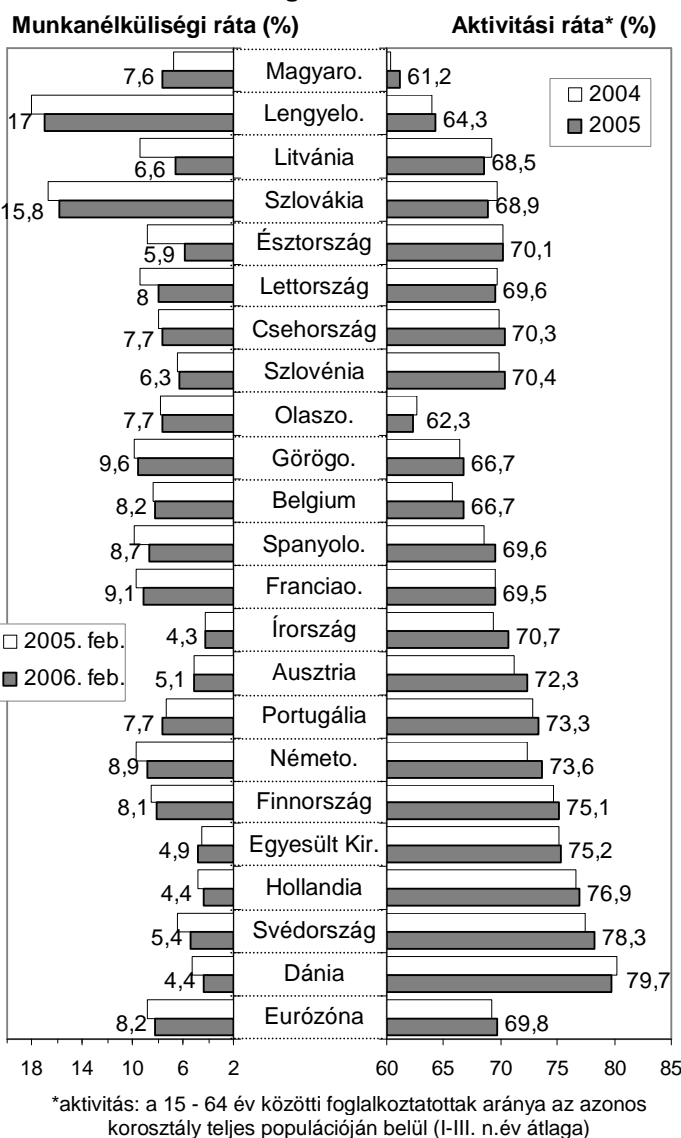

A nemzetközi konjunkturális környezet kedvező a magyar gazdaság fejlődése szempontjából, azonban márciustól az erős globális kockázatvállalási hajlandóság visszaesése következtében jelentősen gyengült a forint, és nőtt a hitelezők által elvárt kockázati prémium. A legfontosabb kérdés, hogy a megalakuló kormány milyen gyorsan és hatékonyan tud fellépni az Unió legmagasabb államháztartási hiányának lefaragása, az intézményrendszer hatékonyságnövelése és az egyensúly helyreállítása érdekében. Amennyiben a gazdaságpolitika kontrollja nélkül, a piac által kikényszerítve valósul meg a korrekció, szélsőséges árfolyam- és hozamalakulásra, az eszközárak ingadozásának növekedésére, a belső kereslet és a reáljüvedelmek csökkenésére lehet számítani. A költségvetési hiány mellett Magyarország a gazdaságilag aktív népesség arányát tekintve is a sereghajtók között van az EU-ban, a munkanélküliségi ráta ennél kedvezőbb, bár 2005-ben az uniós országokéval szemben növekedett. Mindemellett a makrogazdasági mutatók összességében pozitív képet mutatnak, februárban az ipari termelés és az ipar kivitele is jelentős ütemben bővült, a kiskereskedelmi forgalom stabil növekedést produkál. Az export húzóereje a németországi pozitív üzleti várakozások alapján a következő hónapokban sem hagy alább. A forint gyengélkedése és a magas olajárak ellenére az infláció mérsékelt szinten mozog, a fogyasztói árak márciusban 2,3%-kal voltak magasabbak, mint egy évvel korábban, a jegybank az alapkamatot áprilisban nem változtatta. A költségvetési szférában az átlagbér kisebb ütemben nő, és a létszám nagyobb ütemben csökken, mint a versenyszektorban.

Az EU-n belül hazánkban a legkisebb az aktivitás

Az Eurostat kimutatása szerint az Európai Unióban Magyarország áll az utolsó helyen a 15-64 éves népesség munkaerőpiaci aktivitását tekintve. Sajnálatos módon még a többi visegrádi országban és az északi csatlakozó országokban is szembetűnően jobb a helyzet, Csehországban és Szlovéniában 2005. I-III. negyedév átlagában a 70%-ot is meghaladta az aktivitási ráta, míg hazánkban mindössze a munkavállalási korú lakosság 61,2%-a jelent meg a munkaerőpiacon munkavállalóként vagy munkanélküliként, az Euróövezetben ez az arány 70% körüli volt. Magyarország mellett kedvezőtlenek a munkapiaci mutatók Lengyelországban és Szlovákiában is, ahol magasabb ugyan az aktivitás, de ezzel együtt kiugróan magas (17, ill. 15,8%-os) a munkanélküliség is. Az Eurostat jelentésében Magyarországon 2006. februárban 7,6% volt a munkanélküliségi ráta, ami 0,9 százalékponttal magasabb az egy évvel korábbi mutatónál. Az Euróövezet országaiban 2006. februárra átlagosan 8,8-ról 8,2%-ra csökkent a munkanélküliek aránya, az Unió mind a 25 országában 8,9%-ról 8,5%-ra mérséklődött 2005. azonos időszakához képest. Magyarországon kívül az Európai Unió szinte minden országa az aktivitás növelése mellett csökkenteni tudta a munkanélküliséget is. A 25 éven aluli korosztály munkanélkülisége hazánkban (20,2%) az elmúlt öt év során elérte, és meg is haladta az EU 18,5%-os átlagát. Magyarországon az elmúlt két év munkahelyteremtő támogatási gyakorlata, a munkanélküli segély átalakítása, a részmunka-táv munka törekvések, vagy az átképzési és továbbtanulási támogatási rendszer hatásai eddig kevéssé mutatkoztak meg a munkapiaci mutatókban.

Munkanélküliség és aktivitás az EU-ban

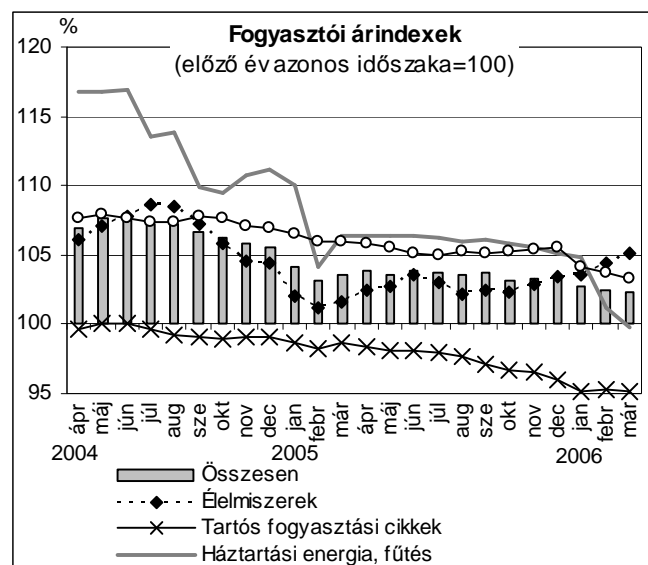
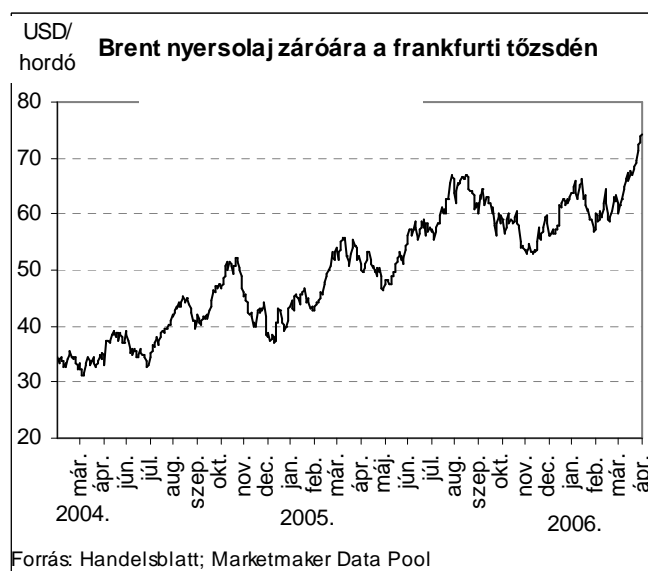
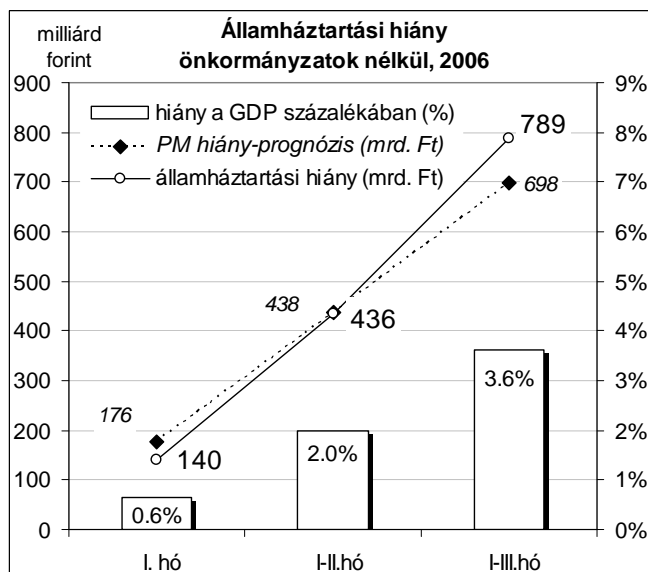

A gazdasági stabilitást veszélyezteti a költségvetési deficit

A megalakulása után a régi-új kormányoknak gyorsan kell cselekednie, ha a gazdaságot egyensúlyi pályára szeretné állítani, és el szeretné kerülni a jelentős mértékű kamat- és árfolyamváltozással járó piaci korrekciót, az infláció erősödését, a reáljövedelmek és a vállalatok nyereségének csökkenését, valamint a bizalomvesztést és a hitelesség erodálását a nemzetközi megítélésben. A gazdasági szakértők és a gazdasági élet meghatározó szereplői igyekeznek minden alkalmat megragadni, hogy erre felhívják a figyelmet, de az EU irányából is egyre határozottabb felszólítások érkeznek. Az Európai Bizottság az új konvergenciaprogram benyújtására vár, miután a deficitcsökkentésre vonatkozó ajánlásait a magyar kormányzat - ígéretei ellenére - nem teljesítette. Az Eurostat jelentése szerint 2005-ben az Európai Unió tagországai közül Magyarország produkálta a legnagyobb államháztartási hiányt, ami nyugdíjkorrekcióval számolva a GDP 6,1, nyugdíjkorrekció nélkül 7,5%-át tette ki. Ezen kívül 2005-ben az államadósság is átlépte a 60%-os maastrichti küszöböt. Az első három havi összesített deficit 789,2 milliárd forintot tett ki, ami 91,1 milliárd forinttal haladta meg a Pénzügyminisztérium első negyedévi hiány-prognózisát. Az ICEG gazdaságtudató intézet szerint a GDP 1,6-1,8%-át kitevő, mintegy 400 milliárd forintos kiigazításra lenne szükség, ami nélkül a deficit idén könnyen elérheti a GDP 9 százalékát.

Mérsékelt infláció - rekordmagasságban az olajár

2006. márciusban az átlagos fogyasztóiár-emelkedés 2,3%-ot tett ki az egy évvel korábbi szinthez viszonyítva. Idén, az első három hónapban, átlagosan 2,5%-kal voltak magasabbak az árak, mint az előző év azonos időszakában. A tartós fogyasztási cikkekért átlagosan 4,8%-kal, a ruházkodási cikkekért 1,3%-kal, kellett kevesebbet fizetni, mint 2005. márciusban. A járműüzemanyagok 7,8%-kal drágultak. A szeszes italok, dohányárak és a szolgáltatások árnövekedése szintén az átlagosnál magasabb volt, ez utóbbin belül a helyi tömegközlekedés 12,5%-kal, a személyszállítás 6,7%-kal, a vízdíj 4,9%-kal drágult. A magas olajárak továbbra sem befolyásolják a hosszú távú inflációs várakozásokat, bár az MNB a magasabb világpiaci olajárak és az élénkebb konjunktúra következtében kissé felfelé módosította az idei év végére vonatkozó inflációs prognózisát. A jegybank 4,6%-os GDP-növekedést feltételezve 2006-ra a fogyasztói árak 1,3%-os átlagos emelkedését prognosztizálja, és középtávon 3% körüli inflációra számít. Az olajár április közepén – az USA tartalékainak visszaesése, az iráni atom-konfliktus körüli bizonytalanságok, és a folytatódó nigériai támadások következtében 70 dollár/hordó szint fölé emelkedett.

Gyengélkedő forint-árfolyam

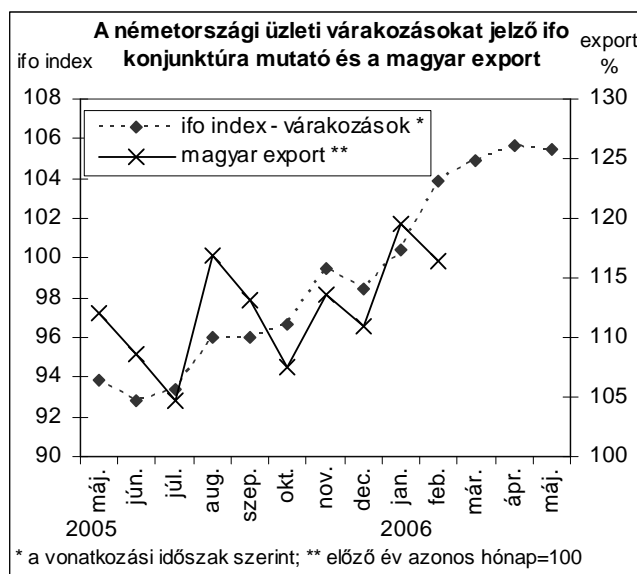
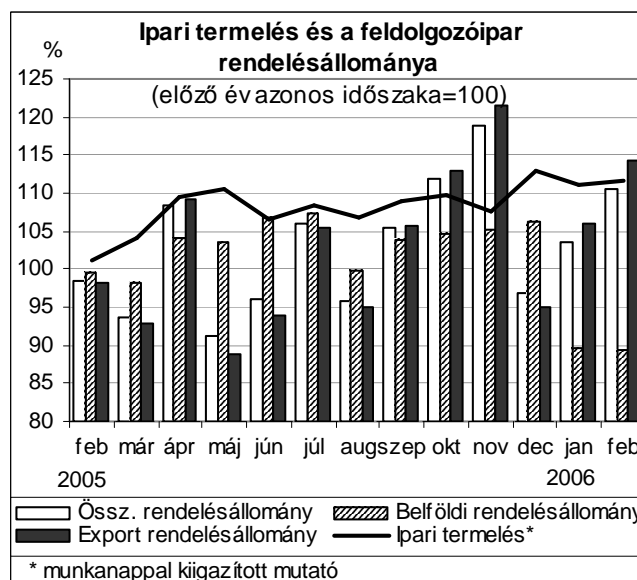
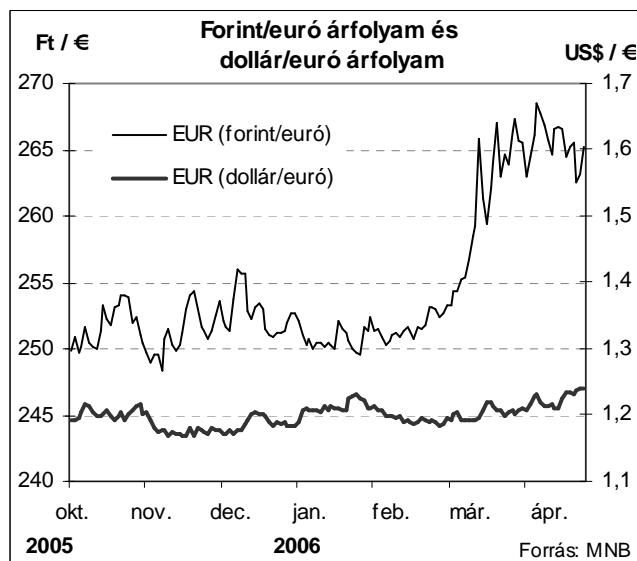
A Magyar Nemzeti Bank első negyedéves jelentése megállapítja, hogy az elmúlt időszakban a magyar gazdaság kedvezőtlen államháztartási és külső egyensúlyi helyzete következtében a forint árfolyama érzékenyebben reagált a külső változásokra, mint a régió többi valutája. 2006 februárjáig a nagyon kedvező globális befektetői hangulat megakadályozta, hogy a forintesközöktől elvárt hozamprémium növekedése az árfolyamban vagy a rövid futamidejű kamatok szintjében is megjelenjen. Miközben az eurozónához való konvergencia-folyamat, valamint a költségvetési kiigazítás körüli bizonytalanság nem csökkent, márciusban a nemzetközi tőkepiacokon a szigorúbb monetáris kondíciók irányába mutató jelek váltak meghatározóvá, ami – a globális kockázatvállalási hajlandóság romlásán keresztül – a feltörekvő piacokra is nyomást gyakorolt. Mindezt jól tükrözi a forint-euró árfolyam elmúlt negyedévi megnövekedett volatilitása, valamint a rövid lejáratú (éven belüli) és a 3-5 éves hozamok növekedése is. Az euró árfolyama április elején elérte a 268 forintos szintet, majd a következő napokban 265 forintos árfolyam körül ingadozott. Az ICEG elemzői szerint a forint rövid távon némiképp gyengülhet, amit június végéig 50 bázispontos kamatemelés követhet, év végén pedig a kurzus visszatérhet a 265 forint/eurós szintre, amennyiben a kormány lépi meg és nem a piac kényszeríti ki a szükséges stabilizációs intézkedéseket.

Erősödő ipari termelés és export

A kedvezőtlen fiskális folyamatok ellenére az ipar az év elején változatlanul erőteljes növekedést produkált, a termelés az előző év azonos időszakához viszonyítva 2006 februárjában 11,6%-kal bővült. Ezen belül számottevő bővülés mutatkozott a járműgyártásban, a villamos gép- és műszergyártásban, ill. a gumi-, műanyag termék gyártásában. Az ipari export februárban 14,8%-kal volt magasabb az előző év azonos időszakánál. Az exportbővülés jelentős részben a villamos gép-, műszer- és járműgyártás külpiaci értékesítésének növeléséből adódott. Az ipar január-februári belföldi értékesítése a kivételénél szerényebb ütemben, 7%-kal nőtt.

A németországi üzleti várakozásokat jelző és egyben a magyar export alakulását jó hatásokkal előrejelző ifo index az elmúlt három hónapban folyamatosan emelkedett, és áprilisban is csak csekély esést mutatott. Ez alapján a következő két hónapban az előző év azonos időszakához viszonyítva a magyar export további bővülésére lehet számítani. Ezt megerősíti, hogy az év első két hónapjában az új exportmegrendelések 17%-kal nőttek, és bár a belföldi csökkent, az összes rendelésállomány 10,5%-kal bővült 2005. azonos időszakához képest.

A KSH első becslése szerint 2006. februárban euróban számítva az export 16, az import 15%-kal bővült az előző év februárjához képest. A külkereskedelmi mérleg tovább javult, a februári 55 milliárd forintos hiány 7 milliárd forinttal volt alacsonyabb, mint egy évvel korábban.

Stabil kiskereskedelmi forgalom

A kiskereskedelmi üzleti forgalom alakulása alapján nincs törés a lakossági fogyasztás bővülési ütemében. A kiskereskedelmi forgalom 2006 februárban 5,9%-kal haladta meg az egy évvel korábbi szintet. A kiskereskedelmi forgalom egészének átlagosan közel 6%-os növekedésénél gyorsabban, 7,5%-kal bővült az élelmiszer-kiskereskedelem eladásainak volumene. Az élelmiszer-kiskereskedelmen folytatódott a vegyes termékkörű üzletek, hipermarketek, szupermarketek, diszkontláncok súlyának növekedése az élelmiszer-, ital-, dohányáru szaküzletekkel szemben. Az Eurostat gyorsbecslése szerint 2006. februárjában az Európai Unió 25 tagállamában átlagosan 1,8%-kal, az eurózóna országaiban ennél mérsékeltbben, 1,0%-kal bővült a kiskereskedelmi forgalom volumene az előző év azonos hónapjához képest.

Kisebbs növekedés a szálláshely-szolgáltatásban

2006. január-februárban a kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma kismértékben emelkedett az előző év azonos időszakához viszonyítva. A kereskedelmi szálláshelyek szállásdíjbevétele nagyobb mértékben nőtt, mivel a vendégéjszakák száma a magasabb kategóriájú szállodákban növekedett.

Növekvő keresetek, enyhén csökkenő létszám

A legalább 5 fős vállalkozásoknál és a költségvetési intézményeknél 2006. január-februárban 2,7 millió fő volt alkalmazásban, 0,8%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. Márciusban a munkanélküliségi ráta 7,7% volt. A nemzetgazdaságban összességében a bruttó átlagkeresetek 7,2%-kal haladták meg az egy évvel korábbi. A január-februári reálkereset - a fogyasztói árak 2,6%-os emelkedésével számítva - 5,6%-kal nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó 176 400 Ft-ot, ezen belül a vállalkozásoknál dolgozók átlagosan 149 700 Ft-ot kerestek 2006. első két hónapjában. A költségvetési szervezeteknél alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete 241 800 Ft volt. A költségvetési szervezeteknél mind a bérnövekedés ütemét, mind a létszámot tekintve érzékelhetőek a leépítési törekvések első halvány jelei. 2006. január-februárban a versenyszférában dolgozók bruttó átlagkeresete 9,1%-kal, a költségvetési szférában dolgozóké 5%-kal volt több az előző év azonos időszaki értékénél, összesen 7,2%-os volt a növekedés. Az év első két hónapjában, a költségvetési szférában 2,2%-kal, a versenyszférában 0,4%-kal dolgoztak kevesebben, mint egy évvel korábban. A nemzetgazdasági átlagos nettó átlagkereset 114 800 Ft volt, ezen belül a fizikai foglalkozásúaké 80 100 Ft, a szellemi foglalkozásúaké 153 800 Ft.

Források: KSH, MNB, PM, ifo, ICEG, Handelsblatt, Világgazdaság

Publikáció esetén kérjük, hogy összefoglalónkra az alábbiak szerint hivatkozzon:

MKIK GVI: Gazdasági Havi Tájékoztató, 2006 / március, Budapest

